

зумовлюють формування перманентного стресу старіння. Це усвідомлення невідворотної втрати важливої соціальної ролі, пов'язаної із виконанням професійних обов'язків, віддалення від справи, який було присвячено багато років, розрив сформованих професійних і міжособистісних відносин, втрата джерел соціально-психологічної стимуляції. Зазначимо, що це небезпечний стан. Небезпека такого стресу полягає насамперед у подальшому звуженні кола інтересів людини літнього віку, зниженні її активності, прискоренні процесу старіння. Як цьому запобігти, як поліпшити якість життя людей похилого віку?

Матеріали і методи. Розроблено концепцію life long learning (LLL), тобто концепцію безперервної освіти, або навчання впродовж усього життя, освіти як незавершеної в принципі. Ця концепція реалізувалася у Мадридському міжнародному плані дій із проблем старіння. Згідно з цим планом уряд кожної країни має сприяти створенню найсприятливіших умов для продовження навчання у похилому віці. Україна відреагувала на цю міжнародну пропозицію створенням "Університету третього віку". Застосовуючи компаративістику, отримали такі результати.

Результати. "Європейське соціальне обстеження" (ESS), проведене на початку XXI ст., куди увійшла і Україна, показало, що серед респондентів віком 60 років і старше лише 5 % повідомили, що протягом року вони відвідували різні курси, тренінги та лекції з метою удосконалення своєї професійної діяльності. Цей показник є диференційованим. Так, у країнах Північної Європи частка тих, хто відвідував освітні заходи протягом року, становила 14 %, а от в Україні — лише 1,5 %. Також слід відзначити, що серед активно працюючих пенсіонерів частота повідомлень про навчання у будь-якій формі була більшою, ніж серед тих, хто не працює: у Німеччині — 38,7 %, у Франції — 35,6 %, у Нідерландах — 45,6 %, в Україні — 12 %. Тому освіту щодо людей похилого віку можна розглядати як одну з форм соціальної реабілітації та життєвий каталізатор їхнього соціального простору. Проте українському уряду треба переглянути свою політику щодо людей похилого віку, яка повинна стати більш привабливою для них та більш диференційованою.

КЛУБ СТАРІЙШИН

Д. Лізін, Н. Князевич*

ДУ "Інститут геронтології ім. Д. Ф. Чеботарьова НАМН України", Київ

**ГО "Українська ліга сприяння розвитку паліативної і хоспісної допомоги", Київ*

Клуб старійшин — організаційний проект ГО "Українська ліга сприяння розвитку паліативної та хоспісної допомоги", створений ініціативною групою молоді, що діє на волонтерських засадах і спрямовує свою діяльність на підтримку осіб похилого віку та популяризацію довголіття загалом. Клуб старійшин пропагує стиль життя, що спрямований на духовний розвиток та оздоровлення української нації.

Основні напрямки роботи клубу:

- підтримка соціально-активного життя людей похилого віку;
- інформаційна допомога людям похилого віку;
- дослідження старіння у цілому;
- співпраця з вітчизняними і зарубіжними закладами медичного і наукового характеру;
- покращання ставлення людей будь-якого віку до старіння і формування відповідного розуміння цього процесу;
- пропагування ідей гарної якості життя, його тривалості.

Основні завдання клубу:

- залучення людей похилого віку до активного суспільного та культурного життя, всебічний розвиток та полегшення спілкування між собою та молодшими поколіннями;
- розвіювання страху суспільства перед закономірними процесами старіння; популяризація статусу «столітніх» та виховування у соціумі поваги та шани до осіб із таким статусом;
- проведення заходів, спрямованих на забезпечення приємного та цікавого дозвілля.